

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 382/2014
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Α' Τμήμα

Συνεδρίαση της 3^{ης} Δεκεμβρίου 2014

ΣΥΝΘΕΣΗ :

Προεδρεύουσα: Στυλιανή Χαριτάκη , Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, σε αναπλήρωση, λόγω αρχαιότητας, του κωλυομένου Προέδρου Μιχαήλ Απέσσου, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ

Μέλη: Ευφροσύνη Μπερνικόλα , Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Αθανάσιος Τσιοκάνης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ελένη Πασαμιχάλη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αρ. Ερωτήματος: ΔΠΕΙΣ Γ 1090799 ΕΞ 2014/16-6-2014 Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης, Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων, Τμήματα Β', Γ'.

Περίληψη Ερωτήματος: α) Ποιός είναι ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που εκχωρούνται στο Δημόσιο, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του ν.4224/2013 (Α' 288), με τον τίτλο «Ρυθμίσεις σχετικά

με τις ΠΑΕ», όπως ισχύει, και ποιά είναι η αφετηρία υπολογισμού τούτου και β) αν διαφοροποιείται η απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα, ανάλογα με την αιτία της εκχωρηθείσας απαίτησης, δηλαδή την προέλευσή της από σύμβαση ή αδικοπραξία.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Τμήμα γνωμοδότησε ως εξής:

I. Ιστορικό

Σύμφωνα με το ιστορικό που δίδεται από την ερωτώσα Υπηρεσία και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτουν τα εξής :

Με τις διατάξεις του άρθρ. 10 του ν. 4224/2013 (Α' 288), όπως κατόπιν τροποποιήσεων ισχύει σήμερα, θεσπίστηκε η δυνατότητα εκχώρησης στο Ελληνικό Δημόσιο απαιτήσεων που έχουν οι υπό εκκαθάριση Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρείες (Π.Α.Ε.) έναντι τρίτων και καθορίστηκαν οι σχετικές προϋποθέσεις, ως και η διαδικασία εκχώρησης. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές Π.Α.Ε. που βρίσκονται υπό καθεστώς εκκαθάρισης, κατ'εφαρμογή ειδικών διατάξεων και έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, για την εξόφληση των οποίων δεν διαθέτουν επαρκή περιουσιακά στοιχεία, κινητά ή ακίνητα, δύνανται να εκχωρούν προς το Δημόσιο απαιτήσεις που έχουν κατά τρίτων (από σύμβαση ή αδικοπραξία), υπό την προϋπόθεση όμως ότι οι απαιτήσεις αυτές έχουν αναγνωριστεί με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις. Για την εκχώρηση απαιτείται, κατ'αρχήν, η υποβολή αίτησης εκ μέρους του εκκαθαριστή της ΠΑΕ και στην συνέχεια η έκδοση απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, με την οποία γίνεται δεκτή η εν λόγω αίτηση. Ακολουθεί η σύναψη σύμβασης εκχώρησης μεταξύ του εκκαθαριστή του νομικού προσώπου (Π.Α.Ε.) και του Προϊσταμένου της αρμόδιας φορολογικής αρχής και τέλος η αναγγελία στον τρίτο οφειλέτη της απαίτησης που εκχωρήθηκε.

Η Υπηρεσία (Δ/ση Πολιτικής Εισπράξεων Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων) εξέδωσε σχετική εγκύκλιο – οδηγία, την υπ'αριθμ.

ΠΟΛ 1083/2014, με τον τίτλο «Προϋποθέσεις και διαδικασία εκχώρησης στο Ελληνικό Δημόσιο απαιτήσεων υπό εκκαθάριση ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιρειών (Π.Α.Ε.) έναντι τρίτων ληξιπρόθεσμων χρεών κατά τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν.4224/2013 (ΦΕΚ Α' 288)». Στη συνέχεια απέστειλε το υπ' αριθμ. ΔΠΕΙΣ Γ' 1056441/2-4-2014 έγγραφό της προς την Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ.ΗΛΕ.Δ.) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων και στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, προκειμένου να καθορίσουν αρμοδίως σχετικό Κωδικό Αριθμό Εσόδου (Κ.Α.Ε.) και «Είδος Φόρου». Η ανωτέρω Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Δ.ΗΛΕ.Δ.), με το υπ' αριθμ. Δ.ΗΛΕ.Δ Β 0014507/23-4-2014 έγγραφό της, ζήτησε από την ερωτώσα Υπηρεσία να προσδιοριστεί ο χρόνος παραγραφής του συγκεκριμένου δημοσίου εσόδου.

Κατόπιν αυτού, η Υπηρεσία υπέβαλε το υπό κρίση ερώτημα, επισημαίνοντας ότι έχει ήδη ολοκληρωθεί η εκχώρηση απαιτήσεων της υπό εκκαθάριση τελούσας Π.Α.Ε. «.....ΑΕ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και επ' αυτής έχει εκδοθεί η υπ' αρ. πρωτ. ΔΕΕΙΣ Γ' 1051610 ΕΞ 2014 (ΦΕΚ Β' 766/28-3-2014) απόφαση του αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων. Επίσης στο έγγραφο του ερωτήματος αναφέρονται ως ερμηνευτές διατάξεις, σε σχέση με το ερώτημα που υποβάλλεται, οι εξής: α) το άρθρο 86 του ν.2362/1995 (Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού), όπως ισχύει, το οποίο εφαρμόζεται στα δημόσια έσοδα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4174/2013 και β) το άρθρο 268 του Αστικού Κώδικα που προβλέπει εικοσαετή παραγραφή για απαιτήσεις που έχουν αναγνωρισθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

II. Κρίσιμες διατάξεις

A. Στο ν.4224/2013 (Α' 288), όπως ισχύει, και συγκεκριμένα στο άρθρο 10 με τον τίτλο «Ρυθμίσεις σχετικά με τις Π.Α.Ε.» ορίζεται:

«1. Σε περιπτώσεις ειδικής εκκαθάρισης Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών που δεν διαθέτουν κινητή ή ακίνητη περιουσία, για την εξόφληση των ληξιπροθέσμων υποχρεώσεών τους προς το Δημόσιο, είναι δυνατόν, κατόπιν αίτησης του εκκαθαριστή, η οποία γίνεται δεκτή με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων, το Δημόσιο να αποδέχεται την εκχώρηση των απαιτήσεων, από σύμβαση ή αδικοπραξία, του υπό ειδική εκκαθάριση νομικού προσώπου κατά τρίτων, εφόσον αυτές έχουν αναγνωριστεί με τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις. Η αίτηση του προηγούμενου εδαφίου συνοδεύεται απαραίτητα από: α) επικυρωμένο αντίγραφο των εκδοθεισών δικαστικών αποφάσεων, β) πιστοποιητικό τελεσιδικίας τους και γ) έκθεση ορκωτών ελεγκτών, από την οποία προκύπτει η έλλειψη ακίνητης ή κινητής περιουσίας του υπό ειδική εκκαθάριση νομικού προσώπου, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Δημοσίου. Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, εκδίδεται εντός τριάντα (30) ημερών από την κατάθεση της αιτήσεως.

2. Η σύμβαση εκχώρησης συνάπτεται μεταξύ του εκκαθαριστή του νομικού προσώπου, ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό του εκχωρητή, και του Προϊσταμένου της αρμόδιας φορολογικής αρχής του υπό ειδική εκκαθάριση νομικού προσώπου, ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό του Δημοσίου, εντός τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης του Γενικού Γραμματέα της πρώτης παραγράφου. Η καθυστέρηση της υπογραφής της σύμβασης εκχώρησης πέραν των τριάντα (30) ημερών δεν επηρεάζει την εγκυρότητά της ή τη δυνατότητα δικαστικής χρήσης της. Η σύναψη της σύμβασης εκχώρησης γίνεται χωρίς υποχρέωση καταβολής τέλους χαρτοσήμου, καθώς και οποιουδήποτε άλλου τέλους, φόρου ή εισφοράς. Μετά την αναγγελία της εκχώρησης στους οφειλέτες, το Δημόσιο υπεισέρχεται αυτοδικαίως στα δικαιώματα του εκχωρητή και δύναται να παρίσταται και ως πολιτικώς ενάγον σε κάθε ποινική δίκη είτε έχει ολοκληρωθεί σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό είτε άρχεται μετά το χρόνο αυτόν,

σχετική με αδίκημα, με το οποίο συνδέονται οι εκχωρηθείσες απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένου και οποιουδήποτε διαπραχθέντος και/ή διαπραττομένου αδικήματος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομη δραστηριότητα και από τρίτα πρόσωπα, ακόμη και ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου και του Αρείου Πάγου, εφόσον στον προηγούμενο βαθμό δικαιοδοσίας έχει γίνει δεκτή παράσταση πολιτικής αγωγής του εκχωρητή, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης νόμου.

3. Η εκχώρηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, δεν επηρεάζει την προβλεπόμενη από γενικές ή ειδικές διατάξεις ευθύνη της υπό ειδική εκκαθάριση Ποδοσφαιρικής Ανώνυμης Εταιρείας, καθώς και την προσωπική ευθύνη κάθε τρίτου συνυποχρέου με αυτή, έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, για τις σχετικές με την εκχώρηση οφειλές, ούτε οποιαδήποτε άλλη προβλεπόμενη από κάθε διάταξη ευθύνη τους. Το Ελληνικό Δημόσιο, και μετά την εκχώρηση, δεν κωλύεται να λάβει οποιοδήποτε προβλεπόμενο από τις κείμενες διατάξεις μέτρο αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη οφειλής και κατά των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου».

Β. Στα άρθρα 455, 458, 459, 460, 462, 463, 467 και 268 του Αστικού Κώδικα ορίζονται:

ΑΚ 455: «Ο δανειστής μπορεί με σύμβαση να μεταβιβάσει σε άλλον την απαίτησή του χωρίς τη συναίνεση του οφειλέτη (εκχώρηση)».

ΑΚ 458: «Με την εκχώρηση μεταβιβάζονται και οι υποθήκες, εγγυήσεις, ενέχυρα ή άλλα παρεπόμενα δικαιώματα που ασφαλίζουν την απαίτηση καθώς και τα προνόμια τα οποία στην αναγκαστική εκτέλεση ή στην πτώχευση συνδέονται με τη φύση της απαίτησης ή της εγγύησης. Προνόμια που συνδέονται με το πρόσωπο του δανειστή δεν μεταβιβάζονται».

ΑΚ 459: «Με την εκχώρηση αν δεν συμφωνήθηκε αλλιώς, μεταβιβάζονται και οι καθυστερούμενοι τόκοι».

ΑΚ 460: «Ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στον οφειλέτη και στους τρίτους πριν ο ίδιος ή ο εκχωρητής αναγγείλει την εκχώρηση στον οφειλέτη».

ΑΚ 462: «Ο οφειλέτης έχει προς τον εκδοχέα τις ίδιες υποχρεώσεις που είχε προς τον εκχωρητή».

ΑΚ 463: «Ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά του εκχωρητή πριν από την αναγγελία ...».

ΑΚ 467: «Σε περίπτωση εκχώρησης από επαχθή αιτία ο εκχωρητής ευθύνεται μόνο για την ύπαρξη της απαίτησης.....».

ΑΚ 268: «Κάθε αξίωση που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό παραγράφεται μετά είκοσι χρόνια, και αν ακόμη η αξίωση καθαυτή υπαγόταν σε συντομότερη παραγραφή.».

Γ. Στο άρθρο 1 του ν.δ. 356/1974 (Α' 90) «Κώδικας εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων» ορίζεται:

«1. Η είσπραξις των εκ πάσης αιτίας δημοσίων εσόδων ενεργείται κατά τας διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος.

2. Ως δημόσια έσοδα θεωρούνται και οι απαιτήσεις των κατέστη δικαιούχων το Δημόσιον εκ καθολικής ή ειδικής διαδοχής».

Τέλος, στο άρθρο 86 (παράγραφοι, 1, 3 και 4) του ν. 2362/1995 (Α' 247) «Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού» που εξακολουθεί να ισχύει, για όσες απαιτήσεις βεβαιώνονται προς είσπραξη μέχρι την 31/12/2014 [άρθρ. 183 παρ. 2 γ' (Μέρος Η') ν. 4270/2014 (Α' 143)] ορίζεται:

«1. Καμμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο τελωνείο (βεβαίωση εν στενή έννοια). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την βραδεία τοιαύτη βεβαίωση... 3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που α) απορρέει από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, περιλαμβανομένης και της συμβάσεως εκείνης που βασίζεται σε πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί εξωπτωχευτικής ρυθμίσεως του τρόπου καταβολής πτωχευτικών προς

το Δημόσιο χρεών, η οποία εξομοιώνεται πλήρως με μεταπτωχευτική έννομη σχέση του πτωχού,

β) απορρέει από τελεσίδικη απόφαση (αναγνωριστική ή καταψηφιστική) οποιουδήποτε δικαστηρίου,

γ)

παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση αυτής.

4. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που περιήλθε σ' αυτό με οποιονδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε αιτία, υπόκειται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις, ανάλογα με την αυτής παραγραφή, που δεν δύναται όμως, σε κάθε περίπτωση, να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου προ της παρόδου πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση αυτής.»

III. Ερμηνεία :

Από τις προεκτεθείσες διατάξεις, αυτοτελώς και σε συνδυασμό ερμηνευόμενες, συνάγονται τα ακόλουθα:

A. Εκχώρηση είναι η εκποιητική σύμβαση ή σύμβαση διάθεσης, με την οποία ο δανειστής (εκχωρητής) μεταβιβάζει σε άλλον (εκδοχέα) την απαίτησή του, χωρίς την συναίνεση του οφειλέτη. Αυτή αποτελεί αναιτιώδη ή αφηρημένη σύμβαση, της οποίας το κύρος είναι κατ' αρχήν ανεξάρτητο της υποκείμενης σ' αυτήν εσωτερικής αιτίας, της βασικής δηλαδή υποσχετικής δικαιοπραξίας, η οποία απετέλεσε την αιτία και το σκοπό για τη σύναψη εκείνης (βλ. Μπαλής, Ενοχικό Δίκαιο, 3^η έκδοση, σελ. 476, Δ.Μπόσδα «Η αφηρημένη φύση της εκχώρησης» ΝοΒ 34, 933, Α.Π. 481/1960 ΝοΒ 9, 227, Εφ.Αθ. 5792/1988 Αρμ. 1989, 335). Η αλλαγή του προσώπου του δανειστή γίνεται όχι μόνο με σύμβαση, αλλά και με διάταξη νόμου ή δικαστική απόφαση. Δεν αποκλείεται ακόμη η υποχρέωση για εκχώρηση να προκύπτει άμεσα και απευθείας από το νόμο (βλ. Γεωργιάδης-Σταθόπουλος έκδοση 1979 ΕρμΑΚ άρθρ.455 σελ. 569). Εξάλλου για να είναι πλήρης η σύμβαση εκχώρησης απαιτείται να γίνει

αναγγελία αυτής στον οφειλέτη, κατ' άρθρ. 460 ΑΚ (βλ. Α.Π. 658/1978 ΝοΒ 23, 273, Εφ.Αθ.7661/1977 Αρμ. 32.105).

Μετά την αναγγελία της εκχώρησης αποκόπτεται οριστικά κάθε δεσμός του εκχωρηθέντος οφειλέτη προς τον εκχωρητή, ο οποίος αποξενώνεται και δεν μπορεί να αναμειχθεί με οποιονδήποτε τρόπο στην απαίτηση. Αυτή αποκτάται από τον εκδοχέα που καθίσταται αποκλειστικά δικαιούχος της απαίτησης, δικαιούμενος να εισπράξει και να επιδιώξει αυτήν δικαστικά από τον οφειλέτη, ο οποίος με την σειρά του υποχρεούται να καταβάλει τα οφειλόμενα μόνο στον εκδοχέα, ως αποκλειστικό δικαιούχο και όχι στον εκχωρητή, δεδομένου ότι, μετά την τελείωση της εκχώρησης με την αναγγελία, δεν υφίσταται πλέον απαίτηση του εκχωρητή και αντίστοιχη οφειλή προς αυτόν του εκχωρηθέντος οφειλέτη (βλ. ΣτΕ 3038/2013 με εκεί παραπομπές σε ΑΠ 1491/2007, 1471/2000. 1048/1998, 108/1997, Ολ. ΑΠ. 158/1969 ΝοΒ 17,563, Α.Π. 1463/1998 ΕΕΝ 2000,167, Δεφ. 2111/2014 Γνωμ. ΝΣΚ 104/2014, 6/2006).

Με την εκχώρηση απαίτησης, η οποία, κατά τα προαναφερόμενα, αποτελεί «μορφή ειδικής διαδοχής», η μεταβιβαζόμενη απαίτηση, παρά την αλλαγή του προσώπου του δανειστή, παραμένει η ίδια, όπως ήταν και προηγουμένως. Δηλαδή δεν αλλάζει η φύση και το περιεχόμενο αυτής, όπως π.χ. το είδος αυτής, ο τόπος και ο χρόνος της παροχής κλπ, όπως επίσης μετά την εκχώρηση δεν παύει η ιδιαίτερη τυχόν δικονομική μεταχείριση που προβλέπει ο νόμος για ορισμένες αξιώσεις, ούτε μεταβάλλεται το δίκαιο που σύμφωνα με το άρθρ. 25 του Αστικού Κώδικα ρυθμίζει την σύμβαση, από την οποία πηγάζει η απαίτηση που εκχωρήθηκε (βλ. Γεωργιάδης-Σταθόπουλος ΕρμΑΚ έκδοση 1979 αρθρ. 455 σελ. 582 επ.).

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρ. 463 του ΑΚ, ο οφειλέτης δύναται να αντιτάξει κατά του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά του εκχωρητή πριν από την αναγγελία. Η ρύθμιση της διάταξης αυτής επιβεβαιώνει την άποψη ότι χωρεί ειδική διαδοχή στην απαίτηση μέσω

της εκχώρησης, δηλαδή το γεγονός ότι η απαίτηση μεταβιβάζεται στον εκδοχέα, όπως ακριβώς υπήρξε με τον αρχικό δανειστή. Μετά την εκχώρηση τα ελαττώματα, που τυχόν βάρυναν την απαίτηση, εξακολουθούν να διατηρούνται και η θέση του οφειλέτη δεν μπορεί να χειροτερέψει εξαιτίας της εκχώρησης που γίνεται χωρίς την θέλησή του. Αυτό εξασφαλίζεται με την δυνατότητα που έχει ο οφειλέτης να προβάλει εναντίον του εκδοχέα όλες τις ενστάσεις που είχε κατά τον εκχωρητή, αρκεί να μη συναρτώνται στενά με το πρόσωπο του τελευταίου και να γεννήθηκαν πριν την αναγγελία (βλ. Εφ.Θεσ. 334/2009, 2505/2009 Γνωμ. ΝΣΚ 188/2001). Μεταξύ των γνήσιων ενστάσεων που μπορεί να προβάλει ο οφειλέτης έναντι του εκδοχέα είναι και η ένσταση παραγραφής της απαίτησης που εκχωρήθηκε, ακόμη και αν η παραγραφή συμπληρώθηκε μετά την αναγγελία (βλ. Μπαλή παρ. 158, Σούρλα, ΕρμΑΚ 463 αρ. 12, Γεωργιάδης-Σταθόπουλος ΕρμΑΚ έκδοση 1979 άρθρ. 463). Από τα παραπάνω προκύπτει ότι απαίτηση που εκχωρείται παραμένει αναλλοίωτη κατά τα εκ του νόμου χαρακτηριστικά της (ουσιαστικά ή δικονομικά) και συνεπώς και ο χρόνος παραγραφής αυτής παραμένει ο ίδιος, ως είχε πριν την εκχώρηση.

Β. Στην περίπτωση κατά την οποία μεταβιβάζεται, δυνάμει εκχωρήσεως, απαίτηση στο Δημόσιο, αυτό υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή, ως ειδικός διάδοχος αυτού, η εκχωρούμενη απαίτηση αποτελεί δημόσιο έσοδο και εισπράττεται από τον εκχωρούμενο οφειλέτη κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (άρθρ. 1 παρ. 2. ν.δ 356/1974 ΚΕΔΕ).. Δηλαδή στην περίπτωση αυτή το Δημόσιο δεν ενεργεί ως ιδιώτης, ούτε μεσολαβεί απλώς για την είσπραξη του ποσού για λογαριασμό του εκδοχέα, αλλά διεκδικεί απαιτήσεις που χαρακτηρίζονται από το νόμο, κατά τα προαναφερόμενα, ως δημόσια έσοδα. (ΑΠ 548/2014, 1245/2010 Γνωμ. ΝΣΚ 188/2001). Η εκχωρούμενη όμως απαίτηση διατηρεί την αυτοτέλειά της και τα ειδικά χαρακτηριστικά της, όπως και στο θέμα της παραγραφής αυτής. Τούτο προκύπτει από την

ρητή διατύπωση της διάταξης του άρθρ. 86 παρ. 4 του ν. 2362/1995 «Κώδικας Δημοσίου Λογιστικού», (διάταξη η οποία ισχύει για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μέχρι της 31/12/2014), ως και της ταυτόσημης αυτής διάταξης του άρθρ. 136 παρ. 4 (Μέρος Δ', Κεφάλαιο Β', Υποκεφάλαιο 12) του ν.4270/2014, (η οποία ισχύει για απαιτήσεις του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη μετά την 1/1/2015), σύμφωνα με τις οποίες: *«χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που περιέρχεται σε αυτό με οποιονδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε αιτία υπόκειται στην παραγραφή που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις («ανάλογα με την αυτής παραγραφή» όπως επί πλέον αναφέρεται στην πρώτη εκ των ανωτέρω διάταξη), δεν δύναται όμως, σε κάθε περίπτωση, να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου πριν από την πάροδο πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτής».* Δηλαδή στην περίπτωση της εκχωρούμενης απαίτησης στο Δημόσιο η απαίτηση αυτή υπόκειται στην παραγραφή που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, ήτοι από τις διατάξεις που εφαρμόζονται και ισχύουν στην συγκεκριμένη εκχωρούμενη απαίτηση, σε κάθε περίπτωση όμως δεν δύναται να συμπληρωθεί η παραγραφή πριν παρέλθει πενταετία από τη λήξη του οικονομικού έτους, κατά το οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτής (βλ. ΑΠ 139/2004, Γνωμ. Ν.Υ.Δ. 780/1986).

Γ. Με το άρθρο 10 του ν.4224/2013 δόθηκε η δυνατότητα στις υπό εκκαθάριση Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρείες (Π.Α.Ε.), εφόσον έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο και δεν διαθέτουν επαρκή περιουσιακά στοιχεία (κινητά ή ακίνητα) για την εξόφλησή τους, να εκχωρούν στο Δημόσιο απαιτήσεις που έχουν κατά τρίτων, τηρώντας καθορισμένη από το νόμο διαδικασία.

Σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη, προϋπόθεση της εκχώρησης είναι η απαίτηση να έχει αναγνωρισθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση σε αντιδικία (προφανώς) μεταξύ εκχωρητή και οφειλέτη, δηλ. ως

απαίτηση της Π.Α.Ε. Ως εκ τούτου και ανεξάρτητα από τον ειδικότερο χρόνο παραγραφής της προς εκχώρηση απαίτησης (ανάλογα δηλαδή αν αυτή προέρχεται από σύμβαση ή από αδικοπραξία κ.λπ.), εφόσον έχει αναγνωρισθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, παραγράφεται μετά από εικοσαετία, κατ'εφαρμογή της περί παραγραφής διάταξης του άρθρ. 268 του Α.Κ. η οποία ουδεμία διάκριση κάνει ως προς τις δικαστικές αποφάσεις, με τις οποίες βεβαιώνονται αξιώσεις. Η εκχωρηθείσα απαίτηση διατηρεί, εν προκειμένω, την αυτοτέλειά της, ως οφειλή ιδιωτικού δικαίου, υποκείμενη στις περί παραγραφής διατάξεις του Αστικού Κώδικα και όχι στις αντιστοίχου περιεχομένου διατάξεις περί παραγραφής αξιώσεων του Δημοσίου, οι οποίες αφορούν τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις που αναγνωρίζουν αξιώσεις του Δημοσίου (άρθρο 86 ν.2362/1995 ή 136 ν. 4270/2014) . Όσον αφορά δε στο θέμα της αφετηρίας υπολογισμού της παραγραφής αυτής εφαρμοστέες, εν προκειμένω, είναι και αύθις οι διατάξεις που αφορούν τις ιδιωτικού δικαίου απαιτήσεις και όχι οι αντίστοιχες διατάξεις του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού. Συνεπώς, η έναρξη της παραγραφής αφετηριάζεται από την ημερομηνία δημοσίευσης της τελεσίδικης απόφασης που αναγνώρισε την απαίτηση (άρθρ. 241 παρ. 1 Α.Κ και άρθρ. 321 Κ.Πολ.Δικ.). Υπό την αντίθετη εκδοχή, σε περίπτωση δηλαδή που ήθελε γίνει δεκτό ότι η παραπάνω παραγραφή αρχίζει από την λήξη του έτους, μέσα στο οποίο έγινε από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. η με στενή έννοια βεβαίωση της απαίτησης, κατ'άρθρο 86 παρ. 3 ν. 2362/1995 ή άρθρο 136 παρ. 3 ν. 4270/2014, αφενός οι διατάξεις αυτές αφορούν αξιώσεις που αναφέρονται εξ αρχής στις μεταξύ Δημοσίου και ιδιώτη έννομες σχέσεις και όχι σε αξιώσεις που γεννήθηκαν μεταξύ ιδιωτών, όπως είναι εν προκειμένω η απαίτηση που εκχωρείται στο Δημόσιο και αφετέρου θα καθίστατο χειρότερη η θέση του οφειλέτη της Π.Α.Ε. έναντι του εκδοχέα, πράγμα το οποίο όμως αντίκειται στον σκοπό του νομοθέτη (Εφ. Θεσαλ. 2505/2009 , 12674/1992 ΝΟΜΟΣ , Σούρλας ΕρμΑΚ άρθρ.

463, Γ. Μπαλή, Ενοχ., Δικ., έκδ. 4^η παρ. Ιγ' σελ. 493). Σε κάθε περίπτωση όμως εφαρμόζεται η ειδική διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 86 του ν 2362/1995 (ή ανάλογα για όσες απαιτήσεις βεβαιωθούν από την 1-1-2015 και εφεξής, η αντίστοιχη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 136 του ν. 4270/2014) και η εκχωρηθείσα απαίτηση δεν παραγράφεται πριν παρέλθει πενταετία από την λήξη του οικονομικού έτους, κατά το οποίο έγινε βεβαίωση αυτής με στενή έννοια από το Δημόσιο.

IV. Ενόψει των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδότησε, ομόφωνα, ότι:

α. ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που εκχωρούνται στο Δημόσιο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρ. 10 του ν.4224/2013 (Α'288) «Ρυθμίσεις σχετικά με τις Π.Α.Ε», όπως ισχύει, είναι εικοσαετής και αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσης της τελεσίδικης απόφασης, με την οποία έχουν αναγνωρισθεί, χωρίς, πάντως, ο χρόνος παραγραφής να μπορεί να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου πριν από τη πάροδο πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο έλαβε χώρα η εν στενή έννοια βεβαίωση των απαιτήσεων ως δημοσίων εσόδων και **β.** Ο παραπάνω χρόνος παραγραφής δεν διαφοροποιείται ανάλογα με την αιτία της εκχωρηθείσας (ως τελεσιδικώς αναγνωρισθείσας) απαίτησης, δηλαδή την προέλευση αυτής από σύμβαση ή αδικοπραξία.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 15 Δεκεμβρίου 2014

Η Προεδρεύουσα του Τμήματος

Στυλιανή Χαριτάκη

**Νομικός Σύμβουλος
του Κράτους**

Η Εισηγήτρια

Ελένη Πασαμιχάλη

**Νομικός Σύμβουλος
του Κράτους**

